

1

DIDAKTIČNA ENOTA 1:

Biološki ali družbeni spol

2

DIDAKTIČNA ENOTA 2:

Se strinjaš? Ja, ne, mogoče?

3

DIDAKTIČNA ENOTA 3:

Kako se boriti proti neenakosti spolov

4

DIDAKTIČNA ENOTA 4:

Nabrusimo jezik!

5

DIDAKTIČNA ENOTA 5:

Odkrivanje spolnih stereotipov v medijskem svetu

3.6 Modul za poučevanje spolnih stereotipov in enakosti spolov

1

DIDAKTIČNA ENOTA 1:

Bioški ali družbeni spol

Trajanje: 1 šolska ura (45 minut)

Vsebina didaktične enote:

osrednji cilj učne enote je spodbuditi razmišljanje dijakov in dijakinj o razlikah med biološkim in družbenim spolom, kako značilnosti, ki jih pripisujemo moškim in ženskam oblikujejo spolne stereotipe in kakšen vpliv imajo na družbo ter doseganje dejanske enakosti žensk in moških.

Cilji didaktične enote:

- Razumevanje razlike med družbenim in biološkim spolom.
- Sposobnost razumevanja povezave med družbenim spolom, spolnimi stereotipi in enakostjo spolov.
- Razumevanje vplivov spolnih stereotipov na posameznika in družbo.

Učni pripomočki: samolepilni listki, tabla, videoposnetek, list papirja, pisalo.

Potek dejavnosti:

Uvod (15 min) – na desno stran table napišete biološki spol, na levo stran table pa družbeni spol. Dijakinje in dijaki vsak vzamejo 4 samolepilne listke. Nanje zapišejo poljubni dve značilnosti žensk in dve značilnosti moških, ki sta po njihovem mnenju resnični.

Nato listke razvrstijo po tabli glede na to, ali po njihovem mnenju zapisana značilnost predstavlja biološki ali družbeni spol. Skupaj pregledate zapise in popravite nepravilno razvrščene listke. Dijakinje in dijake spodbudite k nadaljnjemu razmišljanju z vprašanji – kakšna je razlika med biološkim in družbenim spolom? Kaj vpliva na to, kako vidimo značilnosti ženskosti in moškosti? Ali je družbeni spol univerzalen?

Po razpravi ponovite definicijo obeh pojmov in ključne razlike med njima. Nato s spodnjim videoposnetkom vpeljite definicijo spolnih stereotipov. Predstavite, kaj so spolni stereotipi, kako se oblikujejo in kaj vpliva nanje (tradicionalne spolne vloge, družbene norme, mediji, družina, kultura itd.). V razlagi poudarite, da spolni stereotipi in predsodki do moških in žensk prihajajo iz značilnosti, ki jih razumemo pod pojmom družbeni spol. Razložite tudi njihov vpliv na posameznice in posameznike ter družbo.

Videoposnetek o spolnih stereotipih

Delo v skupinah (20 min) – sodelujoče razdelite v manjše skupine. Vsaka skupina na listu prejme zapisan spolni stereotip (ženske so slabše političarke, fantje so boljše vodje, dekleta so bolj pridna v šoli, fantje so močni in agresivni, itd.). Znotraj skupine dijaki in dijakinje razpravljajo o prejetih stereotipih in razmislijo, kako vplivajo na posameznika, njegovo življenje, prihodnost in obnašanje v družbi. Ugotovitve zapišejo na list papirja in jih na kratko predstavijo.

Voden razgovor (10 min) – sodelujoče spodbudimo k razmišljanju, deljenju osebnih izkušenj in opazovanj.

- Ali se srečujete s spolnimi stereotipi v vsakdanjem življenju? Kako vplivajo na vašo samopodobo in obnašanje?
- Ali menite, da so spolni stereotipi prisotni v vašem okolju in kulturi? Kako se kažejo in kakšen vpliv imajo na družbo?
- Kako se lahko spolni stereotipi različno odražajo na moških in ženskah? Kakšne so posledice teh različnih pričakovanj?
- Kaj mislite, da bi lahko storili kot posameznice in posamezniki ter kot družba, da bi se zmanjšala prisotnost in vpliv spolnih stereotipov?
- Kako spolni stereotipi vplivajo na zagotavljanje dejanske enakosti spolov?

2

DIDAKTIČNA ENOTA 2:

Se strinjaš? Ja, ne, mogoče?

Trajanje: 1 šolska ura (45 minut)

Vsebina didaktične enote:

osrednji cilj učne enote je spodbuditi razmišljanje dijakov in dijakinj o vplivu stereotipov in tradicionalnih vlog na posameznike, družbo in doseganje dejanske enakosti žensk in moških.

Cilji didaktične enote:

- Sposobnost pojasniti pomen enakosti spolov.
- Sposobnost prepoznati spolne stereotipe.
- Razumevanje različnih ovir, s katerimi se soočajo ženske pri kandidaturi in delovanju v politiki.

Učni pripomočki: navodila, list papirja, pisalo.

Potek dejavnosti:

Postavljanje po prostoru (35 min) – na eno stran učilnice nalepite list z napisom “Se strinjam”, na drugo stran pa list z napisom “Se ne strinjam”. Dijakinjam in dijakom berite trditve, oni pa naj se razporedijo po prostoru glede na stopnjo strinjanja – se strinjam, se ne strinjam ali kjerkoli na liniji med obema odločitvama. Ko se sodelujoči razporedijo po prostoru, jih vprašate, zakaj so se tako odločili. Dijakinje in dijaki argumentirajo svojo odločitev. Nato ponudite sodelujočim možnost, da se glede na argumentacijo ostalih prerazporedijo, če so si premislili. Tiste, ki so se prerazporedili, učiteljica ali učitelj vpraša, zakaj so si premislili. Po vsaki trditvi z dijaki skupaj razpravljate o pomenu določenega spolnega stereotipa/situacije in vplivu na življenje in razvoj posameznika oz. posameznice. V 30 minutah poskusite vključiti čim več trditev.

Primeri trditev:

- Ženske so bolj uspešne v vlogi negovalk in družinskih skrbnic.
- Ženske niso dovolj močne ali odločne za politiko.
- Moški so bolj primerni za politične voditelje kot ženske.
- Ženska deluje manj ženstveno, če glasno zagovarja svoja stališča.
- Moški, ki doma pospravlja in kuha, je copata.
- V Sloveniji smo ženske in moški enaki, zato nam na tem področju ni treba storiti ničesar več.
- V modernih in razvitih družbah imajo moški in ženske enake možnosti za uspeh v vseh poklicih.
- Plačna razlika med moškimi in ženskami je mit.
- Moški so manj čustveni kot ženske.
- Moški so boljši v matematiki in orientaciji v prostoru kot ženske.
- Moški, ki zasluži manj kot njegova partnerka, je neuspešen.
- Prav je, da moški pogosteje časti kot ženska.

Zaključek (10 min) – povzamete glavne koncepte za razumevanje enakosti spolov in vpliv spolnih stereotipov in tradicionalnih vlog. Predvsem poudarite, zakaj moramo prepoznavati spolne stereotipe in se proti njim boriti. Dijake in dijakinje spodbudite, da z vami delijo pogled, kako omenjeni stereotipi lahko vplivajo na odločitev pri karierni izbiri – kot primer uporabite aktivno politično participacijo žensk (kandidiranje na volitvah, odločanje za vstop v politiki, sodelovanje v strankah itd.).

3

DIDAKTIČNA ENOTA 3:

Kako se boriti proti neenakosti spolov

Trajanje: 2 šolski uri (90 minut)

Vsebina didaktične enote:

osrednji cilj učne enote je spodbuditi razmišljanje dijakov in dijakinj o enakosti spolov, ločevanju med enakostjo in enakopravnostjo spolov ter dejanskem stanju v družbi na tem področju.

Cilji didaktične enote:

- Ločevanje med pojmom enakost in enakopravnost spolov.
- Razumevanje trenutnega stanja na področju enakosti spolov na različnih ravneh družbe.
- Spodbujanje enakosti spolov v vsakdanjem življenju.

Učni pripomočki: videoposnetek, poročilo o rezultatih indeksa enakosti spolov, list papirja, pisalo.

Potek dejavnosti:

Uvod (15 min): Začnite z vpeljavo teme o razlikah pri uporabi izrazov enakost in enakopravnost spolov. Zavrtite spodnji videoposnetek o enakosti spolov ter jasno predstavite obe definiciji in pojasnite njuno uporabo v vsakdanjem življenju.

Videoposnetek o enakosti spolov

Po ogledu dijakinje in dijake spodbudite k uvodnemu razmišljanju z naslednjimi odprtimi vprašanji:

- Ali se neenakost žensk in moških pojavlja v tvoji skupnosti/državi? Odgovor naj dijakinje in dijaki podkrepijo s primeri.
- Na katerih področjih je po njihovem mnenju neenakost med spoloma najbolj očitna?
- Kakšne so posledice neenakosti spolov na razvoj družbe in ohranjanje demokracije?

Študija primera in vodena razprava (25 min) – Evropski inštitut za enakost spolov vsako leto objavi rezultate merjenja indeksa enakosti spolov, ki je pomembno orodje za pripravo politik ter pokazatelj napredka na področju enakosti spolov v EU. Indeks meri napredek in vrzeli med spoloma od leta 2005 in se osredotoča na šest osrednjih področij – delo, denar, znanje, čas, moč in zdravje ter dve stranski področji (prekrivajoče se neenakosti in nasilje).

Dijakinje in dijaki se razdelijo v 6 manjših skupin. Vsaka skupina dobi izvod poročila o indeksu enakosti spolov za Slovenijo, ki je dostopno na [tej povezavi](#). V uvodnem delu dijakinjam in dijakom pojasnite, kaj pomeni vrzel (neenakost) med spoloma in kaj pomeni dejanska enakost spolov. Nato jim na kratko predstavite namen merjenja indeksa spolov in orišite trenutno situacijo v EU.

V nadaljevanju dijaki in dijakinje po skupinah na primeru Slovenije raziščejo vrzel med spoloma na določenem področju. Vsaka skupina pokrije eno od 6 osrednjih področjih – delo, denar, znanje, moč, čas, moč in zdravje. Za vsako področje mora skupina pripraviti ključne ugotovitve in povzetek neenakosti na področju. Po predstavitev skupaj primerjajo na katerem področju je največ neenakosti med spoloma in zakaj.

Zaključek (5 min) – dijake in dijakinje po koncu predstavitev spodbudite k aktivni razpravi o tem, kako bi se morali lotiti reševanja neenakosti spolov na različnih področjih in kakšna je pri tem vloga obeh spolov.

4

DIDAKTIČNA ENOTA 4: Nabrusimo jezik!

Trajanje: 1 šolska ura (45 minut)

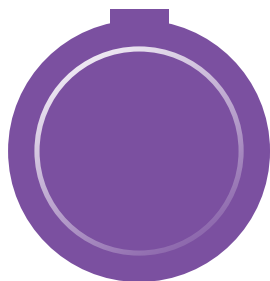
Vsebina didaktične enote:

osrednji učni cilj enote je spodbuditi aktivno razpravo na temo enakosti spolov in spodbujanje aktivne participacije žensk (in moških) s pomočjo debate in kritičnega razmišljanja.

Cilji didaktične enote:

- Spoznavanje pomena enakosti spolov.
- Spodbujanje enakosti spolov v vsakdanjem življenju.
- Pridobivanje veščin za razpravljanje in zagovarjanje svojih stališč ter aktivnega državljanstva.

Učni pripomočki: list s pravili, stoparica, pisalo.

Potek dejavnosti:

Spoznajmo tematiko (20 min) – dijakinje in dijake najprej razdelimo v 3 skupine – 2 debatni skupini in žirijo. V žiriji je do 5 dijakov in dijakinj, ki skrbijo za potek debate, preostali pa se razporedijo v dve debatni skupini. Vsaka debatna skupina določi tri osebe, ki bodo zastopale skupino v debati. Vse skupine se nato seznanijo s tematiko s pomočjo svetovnega spleta. Debatni skupini pripravita argumente tako za in proti (3 argumente za vsako stran), kar je ključno za celostno obravnavo in razumevanje tematike. Skupina, ki je v vlogi žirije, pa se v tem času seznanji s tematiko in časovnim okvirjem, da bo lahko pravično sodila, katera skupina je bolje zagovarjala stališča. Vsaka skupina dobi tudi list s pravili.

Predlog debatne trditve:

- Slovenija bi morala za volitve v Državni zbor in Evropski parlament uvesti spolne kvote za kandidatne liste, kjer vsakemu od spolov pripada 50 %.
- Aktivna politična udeležba žensk je ključna za oblikovanje politik, ki se bolje odzivajo na ženske in njihove potrebe.
- Šole samo za deklice oziroma dečke so boljše kot mešane šole.

Izvedba debate (15 min) – potek debate lahko prilagodite glede na debaterske sposobnosti in izkušnje vaših dijakinj in dijakov. Lahko pa debato izvedete po pravih debaterskih pravilih, za kar pa boste rabili malo več časa. Pred začetkom skupini žrebata, katera bo zagovarjala debatno trditev in katera bo proti. V nadaljevanju je pojasnjen poenostavljen format debate:

1. Uvodni nagovor zagovorniške ekipe (3 min – predstavitev treh argumentov)
2. Uvodni nagovor nasprotniške ekipe (3 min – predstavitev treh argumentov)
3. Odgovor zagovorniške ekipe (2 min – replika nasprotni ekipi)
4. Odgovor nasprotniške ekipe (2 min – replika nasprotni ekipi)
5. Odgovor zagovorniške ekipe (če je prejela vprašanje, 1 min)
6. Odgovor nasprotniške ekipe (če je prejela vprašanje, 1 min)

Žirija nato na kratko predstavi tematiko in obrazloži, katera skupina je boljše oblikovala argumente za razpravo.

- Več o izvedbi različnih debat si lahko preberete na spletni strani [Zavoda za kulturo dialoga za in proti.](#)

Zaključek (10 min) – povzemite ključne točke aktivnosti in vsebinske poudarke ter dijake in dijakinje izzovite z vprašanjem, zakaj je pomembno, da se spodbuja ženske za aktivno udeleževanje v politično-družbenih procesih

5

DIDAKTIČNA ENOTA 5:

Odkrivanje spolnih stereotipov v medijskem svetu

Trajanje: 1 šolska ura (45 minut)

Vsebina didaktične enote:

osrednji učni cilj ure je spodbuditi aktivno razpravo o spolnih stereotipov v medijih, kako jih prepoznati ter kako ustvarjati medijske vsebine, ki bolje odražajo enakost spolov.

Cilji didaktične enote:

- Razumevanje definicije spolnih stereotipov.
- Razumevanje, kako mediji vplivajo na oblikovanje spolnih stereotipov in neenakosti med spoloma.
- Spodbujanje kritičnega razmišljanja in ozaveščenosti o spolnih stereotipih v medijskem svetu.

Učni pripomočki: videoposnetek, tiskani mediji, pisalo.

Potek dejavnosti:

Uvod (10 min) – delavnico začnite z razpravo o spolnih stereotipih v medijskem svetu. Spodbudite sodelujoče, da z vami delijo svoja opažanja o spolnih stereotipih in medijih (s primeri spolnih stereotipov, ki ste jih opazili v medijih). Pri pojasnjevanju spolnih stereotipov v medijih si pomagajte s spodnjim videoposnetkom in naslednjimi odprtimi vprašanji:

Videoposnetek o spolnih stereotipih v medijih

- Kako spolni stereotipi v medijih vplivajo na odraščanje posameznikov in posameznic?
- Kako mediji vplivajo na naše razumevanje spolnih vlog in pričakovanj?
- Kako se v medijih običajno prikazujejo moški in ženske? Ali menite, da so ti prikazi realistični?
- Ste v medijih opazili razlikovanje pri poročanju o moških in ženskah?
- Zakaj menite, da so ženske političarke manj zastopane v medijih kot moški kolegi?
- So ženske kot političarke bolj na udaru medijev? Zakaj je/ni temu tako?

Delo v skupinah (20 min) – dijakinje in dijaki se razdelijo v sodo število skupin – polovica skupin bo v medijih iskala spolne stereotipe o ženskah, druga skupina pa bo iskala spolne stereotipe o moških. Pri tem naj bodo tudi pozorni na splošno zastopanost žensk v medijih (strokovnjakinje, političarke itd.) in ton poročanja. Vsaka skupina dobi nekaj časopisov in revij, pomagajo pa si lahko tudi s svetovnim spletom. V skupinah pregledajo gradiva in izrežejo slike in izjave, ki po njihovem predstavljajo spolne stereotipe. Izrezano gradivo oblikujejo v plakat. Vsaka skupina predstavi svoj izdelek ter sošolce in sošolke spodbudi k deljenju mnenj.

Zaključek (15 min) – v nadaljevanju znotraj skupin ponovno razmislijo o akcijskem načrtu, kako bi se lotili spremembe medijskega prostora za enako vključevanje žensk in moških. Kaj bi bilo treba spremeniti in kako?